

Nancy Springer

sagen om
de *bizarre*
BUKETTER

ET ENOLA HOLMES-MYSTERIUM

Oversat af Erik Egholm

MARTS 1889

GALNINGE EJER IKKE SUND FORNUFT, tænker oldfruen, men når det kommer til stykket, er det vel netop manglen på sund fornuft, der får åndsevnerne til at gå til grunde? Tag for eksempel ham den nye patient. Hvis han var i besiddelse af bare den mindste smule fornuft, ville han lige nu være på gårdtur sammen med alle de andre og nyde godt af den friske luft og solskinnet her på den første rigtige forårsdag. Han ville adlyde kommandoråbene (*Alle ret! Træk vejret dybt ind! Kig op og betragt det uendelige himmelrum! Frem-aaad march! Venstre, højre, ét-to-tre-fire!*) og han ville på den måde gøre sig selv en tjeneste, men hvad gør han?

”Luk mig ud,” kommanderer han for hundrede og syttende gang. ”Jeg er en engelsk *gentleman*! En sådan behandling af en britisk statsborger er ganske enkelt uacceptabel.” Ja, han er godt nok vred, men han bander i det mindste ikke, den ros skal han have; ikke engang når det har set allerværst ud, som for eksempel da han var oppe at slås med vogterne, eller da han stak forstanderen et blåt øje. Selv i dette øjeblik nøjes han med at beklage sig højlydt: ”Luk mig ud. Som Hendes Majestæts tro undersåt forlanger jeg, at mine

rettigheder bliver respekteret. Luk mig ud af denne forbandede ligkiste, siger jeg!”

”Det er ikke en ligkiste, mr. Kippersalt,” svarer oldfruen resigneret fra sin plads på træstolen, som kun takket være hendes fyldige bagdel er nogenlunde udholdelig at sidde på; hun er i gang med at strikke en strømpe. ”Det er meget muligt, at låget og bunden får Dem til at tænke på en ligkiste, men De ved udmærket, at en ligkiste ikke har net langs siderne. Havde den ikke haft det, ville De ikke have kunnet få luft, og hvad det angår, har De tydeligvis ingen vanskeligheder ...”

”Ingen vanskeligheder?” råber manden i dårekisten og begynder højst uventet at grine hysterisk. Oldfruen taber en maske, rynker brynene, lægger strikketøjet til side og rækker ud efter papir og blyant.

”Ingen vanskeligheder – i denne djævelske indretning?” skriger manden og afbryder indimellem sig selv med høje latterhyl.

”Rent fysisk lader De ikke til at fejle noget,” svarer oldfruen værdigt overbærende, ”De har en ren halmmåtte at ligge på, og De kan skifte stilling og bevæge både hænder og arme. Krybben er langt at foretrække for en spændetroje.”

”En krybbe! Er det *det*, den hedder?” Manden griner stadig

umotiveret. Oldfruen betragter ham indgående, vel viden-
de at hun er nødt til at holde særligt øje med ham; han er
ret fyldig, men har vist sig at være særdeles rask til bens.
Han nåede næsten helt hen til hegnet.

Hun slår op i mr. Kippersalts nyligt påbegyndte journal
og noterer dato og tid samt: *Patienten ler, tilsyneladende i et
anfald af hysteri.* Ifølge tidligere notater hedder det sig, at
mr. Kippersalt ved indbringelsen hårdnakket nægtede at
iføre sig den grå, uldne uniform, da hans ejendele blev taget
fra ham med henblik på opbevaring. Videre står der, at han
har nægtet at tage føde til sig, at hans urin er lys og klar, at
fordøjelsen fungerer tilfredsstillende, og at han lader til at
være omhyggelig med sin personlige hygiejne. Hverken ho-
ved, krop eller lemmer udviser deformiteter, og han bruger
lommelærklæde.

”En krybbe, forstået som berøvelse af min personlige
frihed?” Den uhyggelige latter stilner af. Han er en ganske
præsentabel, midaldrende mand, lidt militærisk af hold-
ning, han glatter på moustachen med fingrene som for at
berolige sig selv eller for at tage en tænkepause. ”Hvornår
har De i sinde at lukke mig ud af den?”

”Når lægen har undersøgt Dem.” *Efter først at have ordineret
en dosis klorhydrat,* tænker oldfruen ved sig selv. Anstaltens
læge er selv afhængig af opium, og hans behandling af pa-

tienterne begrænser sig i det store og hele til medicinering.

”Lægen? Jeg er jo *selv* læge!” Den tvangsindlagte patient giver sig atter til at hyle af grin.

Fremturer i sit storhedsvanvid, skriver oldfruen, hvorefter hun lægger journalbogen til side og genoptager strikkearbejdet. Hun er nået til overgangen mellem strømpekaft og hælen, og det kan være noget af en udfordring; men udfordringer er der i det hele taget nok af, når man er gift med forstanderen på en sindssygeanstalt: altid tusind ting at gøre på én gang, aldrig et roligt øjeblik til en smule eftertanke, en spadseretur eller lidt avislæsning. Sygeplejerskerne kræver lige så meget opsyn som patienterne; Florence Nightingales indflydelse er ikke slået igennem her, og medarbejderne er i bedste fald analfabeter, hvis de da ikke ligger under for en eller anden last, som regel drikfældighed.

Oldfruen sukker. Hun forsøger at redde masken, som hun har tabt, og da hun svarer, er det med en antydning af skarphed i tonefaldet: ”Læge? Det passer jo ikke, mr. Kippersalt. I indlæggelsespapirerne står der klart og tydeligt, at de er butiksejer.”

”Jeg hedder ikke Kippersalt! Jeg er ikke den person, De påstår! Er der virkelig ikke et fornuftigt menneske på denne rædselsinstitution, der kan få ind i sit hoved, at jeg er havnet her ved en absurd fejltagelse?”

Oldfruen fornemmer, at manden i den ligkistelignende kasse kigger ud på hende, og hun smiler træt. "Ifølge min efterhånden trediveårige erfaring, mr. Kippersalt, tror patienterne ganske ofte, at der er begået en fejl, men indtil nu har det aldrig været tilfældet." Hvordan skulle det kunne være det, når så store pengebeløb har skiftet ejermand? "Tag for eksempel herrer som Dem selv. Ikke så få er kommet ind her og har erklæret, at de var Napoleon – det er det mest almindelige – men vi har såmænd også haft en prins Albert, en sir Walter Drake og en William Shakespeare ..."

"Det er *sandt*, hvad jeg siger!"

"... og nogle af de arme vildfarne sjæle er faktisk endt med at blive helbredt," fortsætter oldfruen og ignorerer afbrydelsen, "mens andre er her endnu. Er det virkelig det, De ønsker, mr. Kippersalt? At blive her resten af Deres liv?"

"Mit navn er *ikke* Kippersalt! Det er Watson!" hvæser han, og da hun kigger ind gennem nettet, kan hun se, hvordan hans overskæg stritter.

"Og på en af de andre afdelinger har vi en Sherlock Holmes," svarer hun med venlig ironi. "Måske han vil være villig til at sige god for Dem?"

"Det er Dem, der er sindssyg! Jeg siger Dem, jeg *er* John Watson, læge og forfatter! De behøver bare telefonere til Scotland Yard ..."

Telefonere? Som om nogen her så langt nord for London City nogensinde har set, endsige prøvet at betjene sådan en nymodens indretning? *Bare telefonere til Scotland Yard?* Mere storhedsvanvid.

"... og spørge efter kommissær Lestrade. Han skal nok vide at bekræfte min identitet ..."

"Sludder," mumler oldfruen. "Sludder." Tror han for alvor, at forstanderen vil begynde at spørge sig for i øst og vest med risiko for at skulle tilbagebetale en stor sum penge og sætte ham på fri fod? Manden er jo splittertosset. "Stille nu. Shh." Hun taler sagte og beroligende til ham som til et barn, der trænger til at falde til ro; så megen ophidselse kan føre til hjernebetændelse, hvis den ikke snart bliver bragt til ophør. Det har nu stået på i to dage, og mr. Kippersalt er stadig lige så rablende, som da han blev indbragt. I sandhed et sørgeligt tilfælde. Oldfruen har haft med mange afsindige personer at gøre, men ham her har hun særlig ondt af, for han synes at rumme så mange gode egenskaber, når han ellers er ved sine fulde fem.

FØRSTE KAPITEL

DET ER SLET IKKE SÅ LIGETIL at finde på et nyt navn til sig selv. Jeg forestiller mig, at det må være endnu sværere end at vælge navn til et barn. Sig selv kender man jo så godt, at det er lige til at blive forvirret af, hvorimod man kun har et helt overfladisk kendskab til et barn, lige når det kommer til verden. Det må bestemt have været et udslag af kunstnerisk lune, der i sin tid har fået min mor til at navngive mig 'Enola', som stavet bagfra bliver til *alone*.

Slå nu mor ud af hovedet.

Den drabelige skramme i mit ansigt var ved at være lægt, men det samme kunne man langt fra sige om såret på min sjæl. Det var da også det, der fik mig til at blive inden døre i stedet for at gå ud og nyde denne første solskinsdag i marts 1889. Bevæbnet med papir og blyant sad jeg ved mit åbne vindue (hvilken befrielse at indånde den friske luft – selv Londonvarianten – efter en lang vinter!) og kiggede ud over East Ends myldrende folkeli. Min opmærksomhed var blevet tiltrukket af et optrin nedenfor, hvor en flok får, som blev drevet gennem gaden, havde fået trafikken, som bestod af kulvogne, æselkærre, gadehandlervogne og meget

mere, til at gå fuldkommen i stå. Jeg kunne høre, hvordan de implicerede overdængede hinanden med de værste eder og forbandelser. Militære hvervningsfolk i røde uniformsfrakker og dagdrivere af enhver slags kiggede grinende på, mens en laset unge med en blind tigger ved hånden forsøgte at mase sig igennem trafikproppen, gadedrenge kravlede op i lygtepælene for at glo og hujе, og kvinder i nussede sjaler var i fuld fart på vej ud at købe ind.

Slumkvarterernes forslidte kvinder havde i det mindste noget at tage sig til, hvilket man ikke ligefrem kunne sige om mig.

Jeg kiggede ned på papiret i mit skød:

Enola Holmes stod der.

Jeg stregede det resolut over; det var jo mit eget navn, og det kunne jeg absolut ikke tillade mig at bruge. Mine brødre, Mycroft og Sherlock, måtte for enhver pris ikke finde mig, for de var kun ude på at tage mig under deres vinger og omforme mig gennem sangundervisning og lignende uhyrligheder, så jeg med tiden ville kunne passes ind som pyntegenstand i de finere kredse. Og det tillod loven dem faktisk at gøre. Altså tvinge mig på kostskole. Eller i kloster, på børnehjem, på et porcelænsmalingsakademi for

unge damer eller hvad som helst andet, der måtte falde dem ind. Juridisk set kunne Mycroft som den ældste af de to for længst have ladet mig spærre inde på et sindssygehospital. Dertil krævedes blot underskrifter fra to forskellige læger, hvoraf den ene skulle være 'tossedoktoren', som var i konstant pengemangel for at kunne holde anstalten kørende. Deres underskrifter i forening med Mycrofts var nok – og jeg kunne aldrig drømme om at hjælpe ham med hans lumskede planer om at berøve mig min frihed.

Jeg gjorde et nyt forsøg:

Ivy Meshle

Det var det, jeg havde benyttet mig af i mit første halve år som enlig flygtning. 'Ivy'* symboliserede troskab, og 'Meshle' var resultatet af en bogstavleg med 'Holmes' – *Hol mes, mes Hol, Meshle* – og det var et navn, jeg syntes godt om; allerhelst ville jeg beholde det. Men jeg var bange – jeg havde fundet ud af, at Sherlock vidste, at jeg brugte Ivy som kodenavn, når jeg kommunikerede med mor via aviserne under 'personlige'.

Og hvad vidste min åh-så-kloge bror Sherlock – han, som i modsætning til den fedladne, stillesiddende Mycroft faktisk *gjorde* noget for at finde mig – hvad vidste Sherlock el-

*Ivy – på dansk: efeu eller vedbend.

lers om mig? Hvad havde han fundet ud af efter de få gange, hvor vi direkte eller indirekte havde været i kontakt med hinanden?

Jeg skrev:

Han ved, at jeg ligner ham af udseende.

Han ved, at jeg er god til at klatre i træer.

Han ved, at jeg er cyklist.

Han ved, at jeg har optrådt forklædt som enke.

Han ved, at jeg har udgivet mig for en fattig kvinde, der solgte penneviskere.

Han ved, at jeg har delt mad og tæpper ud til de fattige.

Han ved, at jeg går rundt med en dolk i mit korset.

Han ved, at jeg har fundet to efterlyste personer.

Han ved, at jeg har pudset politiet på to forbrydere.

Han ved, at jeg to gange har tilsneget mig adgang til hans hus i Baker Street.

Han ved, at jeg optræder under navnet Ivy.

Man må gå ud fra, at han via dr. Watson har fået kendskab til, at en ung kvinde ved navn Ivy Meshle har arbejdet for verdens første og eneste videnskabelige perditorianer.

Tanken om dr. Watson gjorde mig en smule vemodig, for jeg var faktisk en stor beundrer af den hjertevarme læge, skønt jeg kun havde mødt ham ved tre lejligheder. Første gang, da han var mødt op for at søge råd hos perditorianeren – en professionel eftersøger af savnede personer – på vegne af sin ven, Sherlock Holmes. Anden gang, da jeg havde opsøgt ham for at stille et spørgsmål, og han havde givet mig et hovedpinepulver. Og tredje gang, da jeg uden forudgående aftale havde overgivet en tilskadekomnen dame i hans varetægt. Dr. Watson var indbegrebet af en beleven, solid engelsk gentleman, som altid var parat til at træde hjælpende til, når nogen var i knibe. Jeg holdt vældig meget af ham, næsten lige så meget som af min bror – trods vores mange uoverensstemmelser elskede jeg nemlig Sherlock højt, selv om jeg hovedsagelig kendte ham fra de mange populære historier, hans ven Watson skrev om ham, og som jeg slugte lige så ivrigt som alle mulige andre i England.

Det var mig en gåde, at de mennesker, jeg holdt mest af,